

Afnemen neus-, keel-, oog- en perineumkweek

Omschrijving handeling

In deze werkinstructie beschrijven we het afnemen van een neuskweek, keelkweek, oogkweek en/of perineumkweek met een wattenstok voor diagnostisch onderzoek.

Aandachtspunten

- Draag een mondneusmasker en bril wanneer er kans is op spatten. **Let op:** gebruik bij verdenking op COVID-19 altijd een bril en in ieder geval een chirurgisch IIR-masker. Gebruik afhankelijk van het beleid van je organisatie een FFP2-masker.
- Houd bij verdenking op COVID-19 waar mogelijk voldoende afstand van de cliënt. Bijvoorbeeld bij voorbereidende en afrondende werkzaamheden.
- Afnemen van een neuskweek kan een traanreflex geven bij de cliënt.
- Afnemen van een keelkweek kan een kokhalsreflex en traanreflex geven bij de cliënt.
- Er zijn verschillende materialen beschikbaar voor afname van een kweek. Soms zit de wattenstok vast aan de dop. In deze werkinstructie gaan we uit van een kweekbuis waar dat niet het geval is.
- Controleer hoe je het kweekmateriaal moet verpakken voor transport of verzending. Dit kan verschillen van de hier beschreven manier.
- Bewaar opgevangen materiaal tot aan aflevering bij het laboratorium volgens instructie van het laboratorium.

Complicaties

Complicaties tijdens de handeling	Handelwijze
Het lukt niet om het diepere neusgedeelte te bereiken.	Probeer het andere neusgat.

Benodigdheden

- 1 opvangbuisje en wattenstok per kweekplaats
- desinfectans alcohol 70%
- tissue
- handschoenen
- schort
- zo nodig mondneusmasker, bril
- eventueel tongspatel
- onderlegger
- sticker met gegevens van de cliënt
- eventueel safetybag, doorzichtig beschermmateriaal, absorberend papier, envelop
- ingevuld laboratoriumformulier

Werkwijze

1. Pas handhygiëne toe.
2. Maak een schoon werkveld en zet daarop de benodigdheden binnen handbereik.
3. Plak de sticker met cliëntgegevens op het opvangbuisje.
4. Schrijf op het buisje welk kweekmateriaal erin komt.
5. Trek zo nodig beschermende kleding aan.
  - a. Trek schort aan.
  - b. Doe mondneusmasker op.
  - c. Zet bril op.
6. Trek handschoenen aan.
7. Neem de flexibele wattenstok uit de verpakking, raak de punt niet aan.

Neusweek afnemen

8. Laat de cliënt de neus snuiten.
9. Laat de cliënt het hoofd achteroverbuigen.
10. Trek de neuspunt iets omhoog.
11. Schuif de wattenstok voorzichtig, in een hoek van 90 graden ten opzichte van het gezicht, door een neusgat. Schuif tot je een lichte weerstand voelt achterin de neus.
12. Draai de wattenstok enkele malen in het neusgat tegen de achterwand en trek langzaam terug.
Ga naar stap 13.

Keelweek afnemen

8. Laat de cliënt het hoofd achteroverbuigen en vraag de mond te openen. Laat zo mogelijk 'aah' zeggen. Gebruik eventueel een spatel om de tong naar beneden te duwen.
9. Strijk met de wattenstok langs de keelboog achterin de keel. Bij testen op COVID-19: draai de wattenstok rond zo diep mogelijk achterin de keel. Haal de wattenstok weer terug.
Ga naar stap 13.

Oogweek afnemen

8. Trek het onderste ooglid naar beneden.
9. Strijk of rol voorzichtig met de wattenstok over de binnenkant van het onderste ooglid.
Ga naar stap 13.

Perineumweek afnemen

8. Strijk met de wattenstok langs het perineum: bij een vrouw huid tussen vagina en anus, bij een man huid tussen scrotum en anus.
Ga naar stap 13.
13. Open het buisje en steek de wattenstok erin zonder de randen aan te raken.
14. Breek de wattenstok op het breekpunt af. De afgebroken wattenstok kan iets boven de buisrand uit blijven steken. Draai de dop op het buisje tot dit goed gesloten is. Let op: het andere afgebroken deel van de wattenstok is besmet afval!
15. Desinfecteer het buisje met een tissue met alcohol 70%.
16. Stop het opvangbuisje wanneer voorgeschreven in een safetybag.
  - a. Stop de opvangbuis samen met het absorberende papier in het doorzichtige beschermmateriaal. Stop dit in de safetybag.
  - b. Sluit de safetybag stevig af.
  - c. Doe de safetybag en het aanvraagformulier in de envelop.
17. Trek handschoenen en eventuele beschermende kleding uit. Gooi deze in de afvalbak.
18. Pas handhygiëne toe.
19. Stuur het opvangbuisje zo snel mogelijk naar het laboratorium. Of bewaar het volgens de aanwijzingen van het laboratorium.
20. Noteer de handeling, datum en tijdstip, observaties en eventuele andere bevindingen.

Meer informatie

- [Afnametechniek specifieke virale diagnostiek](https://www.lci.rivm.nl) (COVID-19, influenza) op lci.rivm.nl
- [Beschermingsmiddelen PBM bij corona](https://www.zorgvoorbeter.nl) op www.zorgvoorbeter.nl

Publicatiedatum

Gepubliceerd op 23-03-2021. © Copyright Vilans 2021